

FRATS I CAMPS

“Servidor de vostè i de la pàtria”

El dia 27 de març, l'històric valencianista Josep Lluís Bausset, tot un referent a punt de celebrar l'aniversari que fa cent, va rebre un multitudinari i intens homenatge organitzat per Acció Cultural del País Valencià.

“**E**m sembla que fou el 1992”, ens explica l'escriptor Jaume Pérez Montaner, poc abans de començar l'homenatge, en un Centre Octubre ja ple de gom a gom des de fa més de mitja hora: “Vaig parlar en un acte de reconeixement

que es feia a Bausset. Des d'aquell moment, cada Nadal m'envia una felicitació escrita a mà. És un home extraordinari. Extraordinari, subterrani –com deia Fuster– i sempre fidel.”

Les felicitacions nadalzenques de Josep Lluís Bausset van tenir merescut

protagonisme, el 27 de febrer, en una València amb el cor ja en primavera. Enguany, Josep Lluís Bausset, activista del país i la cultura des que va tenir ús de raó, incansable defensor de la llengua (“un professor amb el cor de maulet”, el va definir el seu biògraf, Santi Vallès), complirà cent anys: una esplèndida excusa per a convocar amics, deixebles, veïns, admiradors i gent del país en general a agrair-li tanta feina callada i constant. “Jo he vingut des de Manresa a posta, que ara visc allà amb els fills”, ens explica Fina: “És que el senyor Bausset ja em feia classes de matemàtica, en valencià, l'any 52!” També n'hi ha més, a l'homenatge,

d'alumnes de Bausset: Joan Llinares, per exemple, actual director executiu del Palau de la Música Catalana ("és el professor que més influència ha tingut en la meua vida", ens va explicar), o el catedràtic Antoni Ferrando. I encara més noms coneguts: del món de les lletres, Joan Francesc Mira, Josep Iborra o Gemma Pasqual; de la comunicació, Vicent Partal, Assumpció Maresma o Alfons Llorenç, que s'encarrega de conduir l'acte; del IEC, Vicent Pitarch o Juli Peretó; d'entitats i moviments cívics, Tonetxo Pardiñas, Paco Sanz, Rodolf Soler o Enric Solà; de l'àmbit polític, Antoni Vives, Enric Morera, Francesc Signes o Josep Guia; de l'esportiu, Pedro, un dels noms clau de la pilota; i, de l'acadèmic, a més del rector de la Universitat de València, Francisco Tomás, els quatre candidats a les eleccions a rectorat: Esteban Morcillo, Antoni Furió, María Antonia García i Vicent Soler.

De fet, la proximitat de les votades, universitàries, que s'havien de fer tot just tres dies després de l'homenatge, va propiciar una de les escenes definitòries d'un matí ple d'emocions: va quedar enregistrada en píxels perquè una assistent a l'acte, Mercè Sarrió, reclamava una càmera que la immortalitzés, i la va aconseguir. Ja s'havien acabat els parlaments i havia sonat la Muixeranga i tot. La gent ho aprofitava per saludar-se i saludar Bausset i lliurar-li presents (un llibre dedicat o un guant de pilota, també dedicat, o un quadre emblemàtic, posem per cas). En una taula de la cafeteria, tres dels aspirants (María Antonia García se n'havia hagut d'anar), amb la cita de les urnes a tocar, prenien un refresc de manera distesa juntament amb l'actual rector universitari. "Això és un país civilitzat", comentava amb un somriure d'orella a orella a Sarrió.

Ben mirat, tot l'acte va ser expressió d'aquest esperit de "país civilitzat" que batega quan troba espai per a fer-ho. "Massa vegades m'assalta la sensació que som poca cosa comparat amb el que podríem ser", havia explicat al seu parlament Francisco Tomás.

Senyor, servidor. Però, i les felicitacions nadalenesques? Ens n'havia parlat Pérez Montaner, hi va fer referència l'alcalde de l'Alcúdia (Ribera Alta),

De dalt a baix: Josep Lluís Bausset atenent els amics que li duen presents, i la premsa; intervenció de Jordi Pujol (a la seva dreta, Francisco Tomás, rector de la Universitat de València; a la seva esquerra, Eliseu Climent, president d'ACPV, Josep Maria Soler, abat de Montserrat, i Robert Martínez, alcalde de l'Alcúdia); escoltant la Muixeranga, la muller de Bausset -Matilde-, Bausset i el seu fill Josep Miquel, que duu l'escultura de Manuel Boix (darrere de tots tres, dos dels aspirants al rectorat de la UV, María Antonia García i Antoni Furió, i el gerent del Palau de la Música Catalana, Joan Llinares).

A les fotografies petites: una escena de país civilitzat: tres dels aspirants (Furió, Morcillo i Soler) i l'actual rector de la Universitat de València (Tomás), prenen un refresc després de l'acte; Bausset s'explica davant l'alcalde Martínez, Marta Ferrussola i Eliseu Climent. A la imatge gran: havent dinat, els amics han vingut a cercar Bausset, per a la cita setmanal al trinquet Pelayo; comiat de Jordi Pujol.

que és el poble de Bausset, i va ser així com Josep Maria Soler, abat de Montserrat (el fill de Bausset, Josep Miquel, és monjo de l'emblemàtic monestir), va començar la seva intervenció: “‘Servidor de vostè i de la pàtria’. Des de fa molts anys, aquestes són les paraules finals de la felicitació de Nadal que envia Josep Lluís Bausset.” I en el comiat succint l'abat hi va trobar definició exacta per al discret i tenaç “home subterrani”, reconegut en un acte “que mira també cap al futur i ens compromet a tots”.

Ben mirat, cadascuna de les intervencions va contribuir a completar i arrodonir i donar matisos a la concisa definició. I així, per exemple, es va saber fins a quin punt ha estat important la seva determinació (“cap projecte important del País Valencià no ha sortit sense l'ànim i l'impuls de Bausset”, va destacar Eliseu Climent, president d'ACPV), o es va tenir notícia del Bausset ciutadà, per mitjà de l'alcalde de l'Alcúdia, Robert Martínez. Ell va presentar “l'home que té passió pels arbres i exigeix a l'ajuntament la cura

del patrimoni verd”, o “l'home que té passió per la llibertat i passeja pel poble i ve a l'Ajuntament a recollir signatures perquè puguem tenir l'opció de veure TV3”, o, també –i aquí va arribar la primera gran ovació de la nit–, “l'home que demana puntualitat en els concerts i els actes que es fan a la Casa de la Cultura, i que ho demostra subtilment: quan es fa l'hora i no comença, s'alça i se'n va a casa”.

“Vostè, senyor Bausset, ja ho he vist, és un home seriós.” Qui fou president de la Generalitat de Catalunya durant 23 anys, Jordi Pujol, va cloure l'homenatge. “Sense compromís a llarg termini no es poden fer coses importants. Tampoc no se'n poden fer sense seriositat”, va raonar. Havia descobert, juntament amb bona part dels presents i tot seguint el fil que Santi Vallès havia descabdellat en la seva intervenció, una bella coincidència de camins: Bausset fou qui, “de nit i de forma clandestina”, l'any 1959 s'encarregà de repartir pels carrers de València el full volant amb l'escrit que reclamava boicot al diari *La Vanguardia* per l'afer Galinsoga. El text era de Jordi

Pujol. També després va fer idèntica operació amb la famosa declaració del futur president davant del tribunal militar arran dels fets del Palau: Bausset mateix la va passar a màquina i en va fer còpies i en va repartir tantes com va poder, a València i l'Alcúdia i pertot. “El país necessita reforçar el gruix d'actius que no es veuen i que fan falta per anar endavant, el gruix de conviccions, de principis, de valors sòlids”, va explicar Pujol. I en tot això, va reblar, “Bausset és una lliçó de vida”.

En acabar l'acte, Carles, que és del barri d'Arrancapins, de València, ens explica, des dels seus somrients 22 anys, que ja sabia que Bausset “ha fet moltes coses per la llengua en una època molt difícil”, però que avui s'ha sentit directament interpel·lat pel seu exemple. Mentrestant, un grup de gent s'ha acostat a l'homenatjat: “Senyor Bausset, que no ens signarà la senyera?” I ell ho fa, és clar. Seriós i responsable. I en la seva rúbrica hi queda solemnement imprès el pas del testimoni.

Núria Cadenes